

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 92/18
V Lucemburku dne 26. června 2018

Rozsudek ve věci C-451/16
MB v. Secretary of State for Work and Pensions (Změna pohlaví a starobní důchod)

Osoba, která změnila pohlaví, nemůže být nucena zrušit své manželství uzavřené před touto změnou, aby získala nárok na starobní důchod v okamžiku dosažení důchodového věku osob nově získaného pohlaví

Taková podmínka představuje přímou diskriminaci založenou na pohlaví

Unijní směrnice¹ zakazuje v oblasti dávek sociálního zabezpečení, včetně starobního důchodu, jakoukoliv diskriminaci na základě pohlaví. Daná směrnice stanoví i výjimku z uvedeného zákazu, jelikož členskými státy umožňuje z její působnosti vyloučit stanovení důchodového věku pro účely poskytování starobních důchodů. Spojené království této výjimky využilo: pro ženy narozené před 6. dubnem 1950 tak vzniká nárok na důchod dosažením věku 60 let, zatímco mužům narozeným před 6. prosincem 1953 až dosažením věku 65 let.

MB se narodila jako osoba mužského pohlaví v roce 1948 a v průběhu roku 1974 vstoupila do manželství se ženou. MB začala žít v roce 1991 jako žena a v roce 1995 podstoupila chirurgickou změnu pohlaví. Nemá však k dispozici konečné osvědčení o uznání změny pohlaví, pro jehož vydání bylo podle vnitrostátní právní úpravy vyžadováno zrušení manželství². S manželkou si přejí setrvat z náboženských důvodů v manželském svazku.

MB dosáhla věku 60 let v roce 2008 a požádala pak o státní starobní důchod. Tato žádost byla zamítnuta s odůvodněním, že při neexistenci konečného osvědčení o uznání změny pohlaví nelze MB pro účely stanovení zákonného věku pro odchod do důchodu považovat za ženu. MB napadla uvedené rozhodnutí u britských soudů. Tvrdí, že ustanovení, podle něhož nemůže být sezdaná, představuje diskriminaci, která je v rozporu s unijním právem. Supreme Court of the United Kingdom (Nejvyšší soud Spojeného království) se Soudního dvora táže, zda je taková situace v souladu se směrnicí.

Ve svém dnešním rozsudku Soudní dvůr nejprve zdůrazňuje, že se v této věci nemá zabývat otázkou, zda může být obecně právní uznání změny pohlaví podmíněno zrušením manželství uzavřeného před změnou pohlaví. Konstatuje nicméně, že i když právní uznávání změny pohlaví a institut manželství spadají do pravomoci členských států v oblasti občanskoprávního stavu osob, musí tyto státy při výkonu uvedené pravomoci dodržovat unijní právo, zejména pak zásadu nediskriminace.

Soudní dvůr potvrzuje svoji judikaturu, podle níž se uvedená směrnice vzhledem ke svému cíli a povaze práv, která chrání, použije rovněž na diskriminaci, která má svůj původ ve změně pohlaví dotyčné osoby. V tomto ohledu zdůrazňuje, že pro účely uplatňování směrnice musí být na osoby, které žily po značnou dobu jako osoby jiného pohlaví, než s jakým se narodily, a které se podrobily chirurgické změně pohlaví, nahlíženo tak, že si změnilly pohlaví.

¹ Směrnice Rady 79/7/EHS ze dne 19. prosince 1978 o postupném zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti sociálního zabezpečení (Úř. věst. 1979, L 6, s. 24; Zvl. vyd. 05/01, s. 215).

² Situace ve Spojeném království se změnila. Dne 10. prosince 2014 nabyl účinnosti zákon o manželství osob stejného pohlaví (Marriage (Same Sex Couples) Act 2013), který nyní sňatky osob stejného pohlaví umožňuje. Jeho příloha 5 pozměnila přílohu 4 zákona z roku 2004 o uznávání pohlaví (Gender Recognition Act 2004): výbory pro uznávání pohlaví jsou nyní povinny vydat konečné osvědčení o uznání nového pohlaví každému sezdanému žadateli, pokud s tím jeho manžel či manželka souhlasí.

Soudní dvůr podotýká, že podmínka, podle níž musí být manželství zrušeno pro získání nároku na státní starobní důchod v okamžiku dosažení zákonného věku pro odchod do důchodu osob daného pohlaví, se uplatní pouze na osoby se změněným pohlavím. **Z toho vyvozuje, že britská právní úprava zachází méně příznivě s osobami, které změnilly pohlaví poté, co uzavřely manželství, nežli s osobami, které mají stále stejné pohlaví jako při narození a jsou sezdané.**

Následně Soudní dvůr zkoumá, zda situace osob, které změnilly pohlaví poté, co uzavřely manželství, a situace osob, které mají stále stejné pohlaví jako při narození a jsou sezdané, jsou srovnatelné, což je podmínka, jejíž splnění je nutné k tomu, aby bylo možné stanovit, zda rozdílné zacházení představuje přímou diskriminaci.

Soudní dvůr v tomto ohledu podotýká, že **zákonný systém státního starobního důchodu ve Spojeném království zajišťuje ochranu pro případ stáří** tím, že zúčastněným poskytuje důchod v závislosti na příspěvcích, které odvedli během své pracovní kariéry, a to bez ohledu na jejich manželský stav. **Soudní dvůr z toho vyvozuje, že vzhledem k uvedenému cíli a podmínkám přiznání důchodu jsou situace osob, které změnilly pohlaví poté, co uzavřely manželství, a situace osob, které mají stále stejné pohlaví jako při narození a jsou sezdané, srovnatelné.** Soudní dvůr upřesňuje, že cíl požadavku zrušení manželství (tedy zabránění manželství osob stejného pohlaví) nijak nesouvisí se systémem starobního důchodu. Uvedený cíl proto nemá s ohledem na cíl a podmínky přiznání důchodu vliv na srovnatelnost situace obou výše uvedených kategorií osob.

Jelikož dané rozdílné zacházení nespadá pod žádnou z výjimek, které unijní právo připouští, **Soudní dvůr rozhoduje, že britská právní úprava představuje přímou diskriminaci na základě pohlaví, a je proto směrnici zakázána.**

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki 📞 (+352) 4303 5499